

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs XVI. Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia donec
aspiret dies, & inclinentur vmbrae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

VERSUS XVI.

Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia donec aspiret dies, & inclinentur vmbra.

NON simili modo neque pari ratione constituitur dilectio diuina & humana, quae quamuis aequiuocè dicatur, diffinitionis tamen ratione valde diuersa est, dum inter huiusmodi affectiones carnis & spiritus nulla prorsus sit comparatio. Habet enim dilectio diuina semper quoddam relatiuum, porro dilectio humana non semper, quia plerumque diligens non diligitur, nec est eadem utrobique consequentia. Consequitur enim ut homo diligens Deum diligatur à Deo, dum non sit aliud Deum diligere, quam iuste & pie viuere, sitque consequens, ut iustos & pios Deus iustus & pius diligit, quando talis affectio ex ipsius gratiae proueniat dono: non autem consequitur, ut homo diligens semper ab homine diligatur, quia licet plerumque non tamen semper istud relatiuum carnalis affectio operatur; semper autem hoc operatur diuinitatis affectio, iuxta Saluatoris sententiam qui dicit, *qui diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei me ipsum.* Nam huius dilectionis relatiuum conuertitur, ut quia diligit diligitur, & quia diligitur diligit, hoc operante in electorum cordibus praecedente

gratiâ, ut videant dilectione diuina, quae & in vnoquoque sua diligit dona. Vnde hic dilecta loquitur de dilecto, *dilectus meus mihi, & ego illi.* Proprium est enim relatiuorum ad conuertentiam dici, quod enim praedicatur de dilecto, è conuerso praedicatur de dilectâ: nam dilectus alicuius dilectus est, & dilecta alicuius dilecta. Fit ergo hoc modo ista relatio, ut dicatur dilectus dilectâ, dilectus & delecta, dilecti dilecta: dicat ergo, *dilectus meus mihi, & ego illi;* ac si dicat, quia hoc mihi dilectus suâ contulit gratiâ, ut ei placeat recta fide & operatione, idcirco mihi dilectus est, & quia cum mihi liberum dederit arbitrium vocanti gratiae obediendo praecipua eius seruando, ideo sum ei dilecta: nisi enim me diligeret ex misericordiâ, ego eum diligerere non possem ex gratiâ, ipse me non diligeret ex misericordiâ. Siquidem quicquid boni mihi adiacet velle, posse, agere, perficere, totum ex eius habeo munere.

Qui pascitur inter lilia. Ecce causa cur ei sum dilecta, pascitur enim, id est delectatur candore, hoc est munditiâ & castitate mentis & corporis, & suauissimo odore virtutum, quae quoniam per gratiam suam ex meo respirant amore, ideo me dignam suâ fecit dilectione.

Donec aspiret dies & inclinetur vmbra. hoc est, donec die illo verò & aeternali futurae beatitudinis clarescente, & huius mundanae miseriae & tribulationis nocte recedente,

Amor dilecti ad dilectum relatiuus est. quorum est dici ad conuertentiam.

Homo quid possit ex libero arbitrio.

Quomodo dilectus pascatur inter lilia usque ad aspirationem diei & inclinationem vmbrae.

P cum

Differentia dilectionis diuinae & humanae.

Ioh. 14.

eum erit Deus omnia in omnibus, plenā & perfectā & incommutabile suā visionis mihi dabis remunerationem ubi ipse in me suorum pulchritudine donorum & ego in eo æternā corporis & animæ incorruptione pascamur.

Quia verò hæc mutua quā posuimus dilectio semper conuenit cuique Patri & Filio, hoc propriū est eorum quæ dicuntur ad aliquid, vt hoc ipsum quod sunt aliorum dicantur, vel quomodolibet aliquid ad aliud. Quicquid enim in naturā relationis agnoscitur, id cum alio necesse est consideretur: nam cum dicitur Pater, necesse est, vt sit Filius cuius Pater dicatur, eodemque modo per conuersionem dicendū de Filio. Si ergo sancti filij sunt Dei, per dilectionem & mandatorum eius obseruationem; necesse est vt ipse Deus Pater eorum dicatur per gratiam, per conditionem & per gubernationem, & è conuerso, si Deus Pater, ipsi filij. Vnde & hic non absurdum est dicere, dilectus meus mihi in Patrem, & ego illi in filium vel filiam: dicit enim ipse Deus quodam loco de suis. *ego ero illis in Patrem, & ipsi erunt mihi in filios & filias.*

Siue alio modo dicamus, prope consimilem videtur habere sensum relationis, vt cum dicitur *dilectus meus mihi subaudiatur adiutor & protector est, & ego illi, subaudiatur obediens sum.* Hæc quoque sibi conferuntur, vt quia mihi adiutor

& protector est, ideo illi obediens sum, & quia illi obediens sum, ille mihi suum impendat adiutorium.

Qui pascitur inter lilia, quia delectatur candore virtutum & munditiā cogitationum & operum, sicut dicit quodam loco, *& ego mundis intersum cogitationibus*; & sicut scriptū est, *beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*, tamdiu gratiæ suæ in me operatur effectum, donec dies intelligentiæ & scientiæ spiritualis elucescat fugato caligine ignorantiae vel carnalis intelligentiæ. Quo enim magis mens Deo in virtutum profectibus iungitur, eò altius in diuinæ contemplationis subtilitate eleuatur.

Siue *donec dies est*, hoc est lux & splendor bonorum operum, qui in meā mente per diuinæ gratiæ inhabitationem effulsit, ad aliorum corda verbo & exemplo resplendeat, & ab eis omnem prauitatis & malitiæ umbram siue noctem remoueat: *fructus enim lucis est in omni bonitate & iustitia & veritate.*

VERSUS XVII.

Reuertere: similis esto dilectæ mi caprea, hinnuloq; ceruorum super montes Bethel.

DVM pasceretur Dilectus inter lilia candentis & virtutibus redolentis animæ, tantum ipsam animam charitatis suæ dulcedine reficit, vt terrena despiciens tota in cœlestibus suspenderetur, nec tamē sicuti est; incircumscriptam diuinā-

Secunda expositio relationis dilectionis dilecti ad dilectam. Prou. 8.

Matth. 5.

Ephes. 5.

Dilectio & mandatorū obseruatio constituent nos filios Dei.

2. Reg. 7.